יוזמת ג'נבה

טיוטת הסכם קבע

מבוא
מדינת ישראל (להלן "ישראל") וארגון שחרור פלסטין (להלן: "אש"ף") כנציגות העם הפלסטיני, (להלן: "הצדדים"):

מאשרים מחדש את נחישותם לשים קץ לעשרות שנים של עימות וסכסוך ולחיות בדו-קיום בשלום, כבוד הדדי וביטחון, המבוססים על שלום צודק, מתמשך וכולל, והשגת פיוס היסטורי;

מכירים בכך ששלום מחייב מעבר מתפישה של מלחמה ועימות לתפישה של שלום ושיתוף פעולה, ושמעשים ודיבורים המאפיינים מצב של מלחמה אינם מתאימים ואינם מקובלים בעידן של שלום;

מאשרים את אמונתם העמוקה שתפישה של שלום דורשת פשרה, ושהפתרון בר-הקיימא היחיד הוא פתרון של שתי מדינות, המבוסס על החלטות מועצת הביטחון של האו"מ 242 ו-338;

מאשרים שהסכם זה מציין את ההכרה בזכותו של העם היהודי למדינה ואת ההכרה בזכותו של העם הפלסטיני למדינה, מבלי לפגוע בזכויותיהם השוות של אזרחי שני הצדדים.

מכירים בכך שאחרי שנים של חיים בפחד ובחוסר ביטחון הדדיים, על שני העמים להיכנס לעידן של שלום, ביטחון ויציבות, ובכך שכדי להבטיח זאת, על שני הצדדים לנקוט את כל הצעדים הדרושים לכך.

מכירים בזכות של הצד השני לקיום בשלום ובביטחון בתוך גבולות בטוחים ומוכרים, חופשי מאיומים או ממעשי אלימות;

נחושים ליצור קשרים המבוססים על שיתוף פעולה ועל מחויבות לחיות זה לצד זה כשכנים טובים, המתכוונים לתרום, כל צד בנפרד ושני הצדדים יחדיו, לרווחת עמיהם;

מאשרים מחדש את מחויבותם לנהוג בהתאם לנורמות המשפט הבין-לאומי ומגילת הזכויות של האומות המאוחדות;

מאשרים שהסכם זה נכלל במסגרת תהליך השלום במזרח התיכון שהחל במדריד באוקטובר 1991, דרך הצהרת העקרונות ב-13 בספטמבר 1993, ההסכמים העוקבים לרבות הסכם הביניים מספטמבר 1995, מזכר וואי מאוקטובר 1998 ומזכר שארם א-שייח מ-4 בספטמבר 1999, והמשא ומתן להסדר הקבע, כולל פסגת קמפ-דיויד מיולי 2000, רעיונות קלינטון מדצמבר 2000 ושיחות טאבה מינואר 2001;

חוזרים על מחויבותם להחלטות מועצת הביטחון של האומות המאוחדות (להלן: "האו"מ") 242, 338 ו-1397,

ומאשרים את הבנתם כי הסכם זה מבוסס עליהן, ויהווה עם מימושו ביצוע מלא של החלטות אלה ויישוב הסכסוך הישראלי-פלסטיני על כל היבטיו;

מצהירים שהסכם זה מהווה מימוש של מרכיב שלום הקבע שהופיע בנאומו של הנשיא בוש מיום 24.06.2002 ובמפת הדרכים של הקוורטט.

מצהירים שהסכם זה מציין פיוס היסטורי בין הפלסטינים והישראלים, וסולל את הדרך לפיוס בין העולם הערבי וישראל וליצירת יחסים נורמליים של שלום בין מדינות ערב לישראל, בהתאם לסעיפים הרלוונטיים בהחלטת הליגה הערבית בביירות מיום 28 במארס 2002;

ונחושים לפעול למען הגשמת המטרה של שלום אזורי כולל, ובכך לתרום ליציבות, לביטחון, לפיתוח ולצמיחה בכל האזור כולו;

הסכימו על:

<u>סעיף 1 – מטרת הסכם הקבע</u>

1. הסכם הקבע (להלן: "ההסכם") מסיים את עידן הסכסוך ופותח עידן חדש המבוסס על שלום, שיתוף פעולה ויחסי שכנות טובים בין הצדדים.
2. יישום ההסכם יישב את כל תביעות הצדדים שיסודן באירועים שהתרחשו לפני חתימתו. הצדדים יהיו מנועים מלהעלות כל תביעה המתייחסת לאירועים שמועדם לפני חתימת ההסכם זה.

<u>סעיף 2 – היחסים בין הצדדים</u>

1. מדינת ישראל תכיר במדינה הפלסטינית (להלן: "פלסטין") עם הקמתה. מדינת פלסטין תכיר מיד במדינת ישראל.
2. מדינת פלסטין תירש את אש"ף על כל זכויותיו וחובותיו.
3. ישראל ופלסטין יקיימו מיידית יחסים דיפלומטיים וקונסולריים מלאים אחת עם השניה, ויחליפו שגרירים בתוך חודש אחד מן ההכרה ההדדית ביניהן.
4. הצדדים מכירים בפלסטין ובישראל כבתים הלאומיים של עמיהן. הצדדים מחויבים שלא להתערב בענייניו הפנימיים של הצד השני.
5. הסכם זה בא במקום ומחליף כל הסכם קודם שנעשה בין הצדדים.
6. היחסים בין ישראל ופלסטין יהיו מבוססים על הוראות מגילת הזכויות של האו"מ מבלי לפגוע בהתחייבויות שהן לוקחות על עצמן בהסכם זה.
7. לשם קידום היחסים בין שתי המדינות ושני העמים, פלסטין וישראל ישתפו פעולה בתחומים של אינטרס משותף. מבלי לפגוע בכלליות, תחומים אלה יכללו דיאלוג בין הגופים המחוקקים ומוסדות המדינה, שיתוף פעולה בין הרשויות המקומיות המתאימות, קידום שיתוף פעולה בין גופים אזרחיים-חברתיים לא ממשלתיים ותוכניות משותפות וחילופים בתחומי תרבות, תקשורת, נוער, מדע,

חינוך, סביבה, בריאות, חקלאות, תיירות ומניעת פשע. ועדת שיתוף הפעולה הישראלית-פלסטינית תפקח על שיתוף הפעולה הזה בהתאם לסעיף 8.

8. הצדדים ישתפו פעולה בתחומים של אינטרס כלכלי משותף, כדי לנצל באופן הטוב ביותר את הפוטנציאל האנושי של שני העמים. בהקשר זה הצדדים יפעלו באופן בילטרלי, באופן אזורי ועם הקהילה הבין-לאומית על מנת למקסם את יתרונות השלום לחתך הרחב ביותר של אוכלוסיותיהם. למען השגת מטרה זו, יקימו הצדדים גופים רלבנטיים.
9. הצדדים יגבשו מודלים יציבים של שיתוף פעולה בטחוני, ויחלו במאמץ כולל ובלתי פוסק להביא קץ לטרור ולאלימות המכוונים נגד אנשים, רכוש, מוסדות או שטחים משני הצדדים. מאמץ זה יימשך בכל הזמנים ויהיה מנותק מכל משבר אפשרי או מהיבטים אחרים של הקשרים שבין הצדדים.
10. ישראל ופלסטין יפעלו, ביחד ולחוד, עם צדדים אחרים באזור כדי להגדיל ולקדם שיתופי פעולה אזוריים ותיאומים בתחומים של אינטרס משותף.
11. הצדדים יקימו ועדת היגוי פלסטינית-ישראלית גבוהה בדרג מיניסטריאלי כדי להדריך, לפקח ולסייע בתהליך ביצוע ההסכם, הן באופן בילטרלי והן בהתאם למנגנונים המוצגים בסעיף 3 להלן.

סעיף 3 – קבוצת ביצוע ואימות

1. הקמה והרכב

I. תוקם בזאת קבוצת ביצוע ואימות (להלן: "קב"א") כדי להקל, לסייע, להבטיח, לפקח וליישב מחלוקות הקשורות לביצוע ההסכם.
II. קבוצת הביצוע והאימות תכלול את ארצות הברית, רוסיה, האיחוד האירופי, האו"מ וצדדים אחרים, אזוריים ובין-לאומיים, שיוסכמו על ידי הצדדים.
III. הקב"א תעבוד בתיאום עם ועדת ההיגוי הפלסטינית-ישראלית הגבוהה המוקמת בסעיף 2(11) לעיל ובעקבות זאת עם ועדת שיתוף הפעולה הישראלית-פלסטינית המוקמת בסעיף 8 להלן.
IV. המבנה, הנהלים ואופני הפעולה של הקב"א מפורטים להלן ובנספח X.

2.

מבנה

I. קבוצת קישור ברמה פוליטית בכירה (להלן: "קבוצת הקישור") המורכבת מכל חברי הקב"א תהיה הסמכות העליונה בקב"א.
II. קבוצת הקישור תמנה, תוך התייעצות עם הצדדים, נציג מיוחד שיהיה המנהל הביצועי של הקב"א בשטח. הנציג המיוחד ינהל את עבודת הקב"א ויקיים מגע קבוע עם הצדדים, עם ועדת ההיגוי הפלסטינית-ישראלית הגבוהה, ועם קבוצת הקישור.
III. המטה הקבוע ומזכירות הקב"א ישכנו במקום שעליו יוסכם בירושלים.
IV. הקב"א תקים את גופיה המוזכרים בהסכם זה וגופים נוספים כפי שתמצא לנכון. גופים אלה יפעלו תחת סמכותה ויהוו חלק בלתי נפרד ממנה.
V. הכוח הרב-לאומי המוקם בסעיף 5 יהווה חלק בלתי נפרד מהקב"א. הנציג המיוחד ימנה, בכפוף לאישור הצדדים, את מפקד הכוח הרב-לאומי, אשר יהיה אחראי לפיקוד השוטף של הכוח הרב-לאומי. פרטים הקשורים לנציג המיוחד ולמפקד הכוח הרב-לאומי מפורטים בנספח X.
VI. הקב"א תקים מנגנון ליישוב מחלוקות בהתאם לסעיף 16.

תיאום בין הצדדים

תוקם ועדה תלת-צדדית המורכבת מהנציג המיוחד וועדת ההיגוי הפלסטינית-ישראלית הגבוהה, אשר תיפגש, לכל הפחות על בסיס חודשי כדי לבחון את יישום ההסכם. הוועדה התלת-צדדית תתכנס בתוך 48 שעות ממועד בקשת אחד משלושת הצדדים המיוצגים.

תפקידים

בנוסף לתפקידים המפורטים במקומות אחרים בהסכם תמלא הקב"א את התפקידים הבאים:

תנקוט צעדים נדרשים על פי דו"חות שתקבל מהכוח הרב-לאומי, תסייע לצדדים לבצע את ההסכם, תגשר במהירות על מחלוקות שייווצרו בשטח, ותסייע במניעתן.

סיום עבודתה של הקב"א

בהתאם להתקדמות בביצוע ההסכם, ועם מילוי התפקידים הקבועים לה, הקב"א תסיים את פעילויותיה בתחומים הנ"ל. הקב"א תמשיך להתקיים אלא אם כן יוסכם אחרת ע"י הצדדים.

1. הגבולות הבין-לאומיים בין מדינת פלסטין ובין ישראל

I. בהתאם להחלטות מועצת הביטחון של האו"מ 242 ו-338,

הגבול בין מדינת פלסטין לבין ישראל יהיה מבוסס על קווי ה-4 ביוני 1967 עם שינויים הדדיים ביחס של 1:1, כמפורט במפה 1 המצורפת.

II. הצדדים מכירים בגבול המפורט במפה 1 המצורפת, כגבול בין-לאומי קבוע, בטוח ומוכר ביניהם.

2. ריבונות ואי-יכולת הפרה

I. הצדדים מכירים ומכבדים את הריבונות, השלמות הטריטוריאלית והעצמאות המדינית של הצד האחר, ומכירים בהיעדר יכולתם לערער על שטחו, כולל מים טריטוריאליים ומרחב אווירי. כיבוד הריבונות ההדדי ייעשה בהתאם להסכם זה, למגילת הזכויות של האו"מ ולחוקים בין-לאומיים אחרים.

II. הצדדים מכירים בזכותו של כל צד לגבי האזורים הכלכליים הבלעדיים שלו [exclusive economic zones] בהתאם למשפט הבין-לאומי.

3. **נסיגה ישראלית**

I. ישראל תיסוג בהתאם לסעיף 5.

II. פלסטין תקבל את האחריות על האזורים שמהם ישראל תיסוג.

III. העברת הסמכויות מישראל לפלסטין תהיה בהתאם לנספח X.

IV. הקב"א תפקח, תוודא ותסייע לביצוע סעיף זה.

4. **תיחום**

I. תוקם נציבות גבול טכני משותפת (להלן: "נציבות גבול") המורכבת משני הצדדים כדי, לבצע את הסימון הטכני של הגבולות בהתאם לסעיף זה. נוהלי העבודה המנחים של נציבות הגבול מפורטים בנספח X.

II. כל אי הסכמה בנציבות הגבול תובא לקב"א בהתאם לנספח X.

III. הסימון הפיסי של הגבול הבין-לאומי יושלם ע"י הנציבות לא יאוחר מתשעה חודשים לאחר כניסת הסכם זה לתוקף.

5. **התנחלויות**

I. מדינת ישראל תהיה אחראית ליישובם מחדש של ישראלים הגרים בשטחי הריבונות של פלסטין, מחוץ לשטחים אלה.

II. היישוב מחדש יושלם בהתאם ללוח הזמנים המפורט בסעיף 5.

III. הסדרים קיימים בגדה המערבית וברצועת עזה בנוגע למתנחלים ולהתנחלויות ישראליות, כולל הסדרי ביטחון, יישארו בתוקף בכל אחת מההתנחלויות עד למועד המפורט בלוח הזמנים להשלמת הפינוי של ההתנחלות הרלבנטית.

IV. האופן שבו תיתפס הסמכות על התנחלויות על ידי פלסטית מפורט בנספח X. הקב"א תפתור כל מחלוקת שתעלה במהלך הביצוע.

V. ישראל תשאיר בשלמות את כל הנכסי דלא ניידי, התשתיות והמתקנים בהתנחלויות הישראליות שיועברו לריבונות פלסטינית. הצדדים והקב"א יכינו רשימת מצאי מוסכמת לפני השלמת הפינוי ובהתאם לנספח X.

VI. למדינת פלסטין תהיה בעלות בלעדית על כל קרקע ועל כל מבנה, מתקן, תשתיות או רכוש אחר שיישארו בהתנחלויות במועד המצוין בלוח הזמנים להשלמת פינוי ההתנחלות.

6. **פרוזדור**

I. מדינת פלסטין וישראל יקימו פרוזדור המקשר את הגדה המערבית ורצועת עזה. פרוזדור זה יהיה:
   i. תחת ריבונות ישראלית
   ii. פתוח באופן תמידי
   iii. בניהול פלסטיני בהתאם לנספח X של הסכם זה. החוק הפלסטיני יחול על אנשים המשתמשים בפרוזדור ועל הנהלים הקשורים בפרוזדור.
   iv. לא ישבש תנועה ישראלית ומערכות תשתיתיות אחרות, לא יסכן את הסביבה, את בטיחות הציבור או את בריאות הציבור. במקרה הצורך יחפשו פתרונות הנדסיים כדי למנוע הפרעות שכאלה.
   v. יאפשר הקמת מתקני תשתית חיוניים, המקשרים את הגדה המערבית ורצועת עזה. מתקני תשתית יכולים לכלול, בין השאר, קווי צינור, כבלי תקשורת וציוד נלווה כמפורט בנספח X.
   vi. לא יהיה בשימוש הנוגד את הסכם זה.

II. מכשולי הגנה יוצבו לאורך הפרוזדור; פלסטינים לא ייכנסו דרכו לישראל, וישראלים לא ייכנסו דרכו לפלסטין.

III. הצדדים יבקשו את סיוע הקהילה הבין-לאומית במימון הקמתו של הפרוזדור.

IV. הקב"א תבטיח ביצוע סעיף זה בהתאם לנספח X.

V. כל מחלוקת בין הצדדים שתעלה בהקשר לפעולת הפרוזדור תיושב בהתאם לסעיף 16. ההסדרים המוסכמים בסעיף זה יסתיימו או ישונו רק בהסכמת שני הצדדים.

<u>סעיף 5 – ביטחון</u>

I. **הוראות ביטחון כלליות**

   I. הצדדים מכירים בכך שהבנה הדדית ושיתוף פעולה בעניינים הקשורים לביטחון יהוו חלק משמעותי ביחסים הבילטרליים ביניהם, ויחזקו את הביטחון האזורי. פלסטין וישראל יבססו את יחסיהן הבטחוניים על שיתוף פעולה, אמון הדדי, יחסי שכנות טובה והגנה על האינטרסים המשותפים שלהן.

   II. פלסטין וישראל:
      i. יכירו ויכבדו את זכות הצד השני לחיות בשלום בגבולות בטוחים ומוכרים, חופשי מאיומי מלחמה, טרור ואלימות.
      ii. יימנעו מאיום או משימוש בכוח נגד השלמות הטריטוריאלית או העצמאות המדינית של הצד השני, ויישבו את כל המחלוקות ביניהם בדרכי שלום.

iii. יימנעו מלהצטרף, לסייע, לקדם או לשתף פעולה עם כל קואליציה, ארגון, ברית צבאית או אמנה ביטחונית, שמטרותיהם או פעולותיהם כוללות התקפה או פעילויות עוינות אחרות נגד הצד השני.

iv. יימנעו מלארגן, לעודד או להרשות הקמה של כוח לא סדיר או של כנופיות חמושות, לרבות שכירי חרב ומיליציות בתוך שטחם וימנעו את הקמתם. במובן זה יפורקו כל כוח לא סדיר או כנופיות חמושות קיימות, ויימנעו מלהתאגד מחדש בשום זמן בעתיד.

v. יימנעו מלארגן, לסייע, להרשות או להשתתף במעשי אלימות בתוך או נגד הצד השני, ויימנעו מלהסכים לפעילות המכוונת להפעלת אחרים במעשים כאלה.

III. כדי לקדם את שיתוף הפעולה הביטחוני, הצדדים יקימו ועדת ביטחון עליונה משותפת שתתכנס על בסיס חודשי לפחות. לוועדת הביטחון המשותפת יהיה משרד משותף קבוע והיא תוכל להקים תתי-ועדות כפי שתמצא לנכון, כולל תתי-ועדות לפתרון מיידי של מתחים מקומיים.

II.

ביטחון אזורי

I. ישראל ופלסטין יפעלו יחד עם שכניהן והקהילה הבין-לאומית לבניית מזרח תיכון בטוח ויציב, חופשי מכל נשק להשמדה המונית קונבנציונאלי או בלתי קונבנציונאלי וזאת בהקשר של שלום כולל, מתמשך ויציב, המאופיין בפיוס, ברצון טוב ובוויתור על השימוש בכוח.

II. לשם כך יפעלו הצדדים להקמת משטר ביטחון אזורי.

III. **מאפייני ההגנה של המדינה הפלסטינית**

I. שום כוח מזוין שלא מפורט בהסכם זה לא יתפרס או יוצב בפלסטין.

II. פלסטין תהיה מדינה לא חמושה [non-militarized state] עם כוח ביטחון חזק. בהתאם, ההגבלות על הנשק שיירכש, יהיה בבעלות או בשימוש כוחות הביטחון הפלסטינים, או שייוצר בפלסטין, יפורטו בנספח X. כל הצעה לשינוי בנספח X תיבחן על ידי ועדה תלת-צדדית המורכבת משני הצדדים והכוח הרב-לאומי. אם לא תושג הסכמה בוועדה התלת-צדדית, הקב"א תוכל לתת את המלצותיה.

i. אף אדם או ארגון בפלסטין, זולת כוחות הביטחון הפלסטינים ומחלקות הקב"א, כולל הכוח הרב-לאומי, לא יהיה רשאי לרכוש, להחזיק, לשאת או להשתמש בנשק, פרט למותר בחוק.

III. כוחות הביטחון הפלסטיניים

i. יהיו אחראים לבקרת הגבול;

ii. ישמרו על החוק והסדר ויבצעו פעולות שיטור;

iii. ימלאו תפקידי מודיעין וביטחון;

iv. ימנעו טרור;

v. יבצעו משימות הצלה וחרום;

vi. ויספקו שירותים קהילתיים חיוניים במקרה הצורך.

IV. הכוח הרב-לאומי יפקח ויוודא את ביצוע סעיף זה.

IV.

טרור

I. הצדדים מתנגדים לטרור ולאלימות בכל צורותיהם ומגנים אותם, וינהיגו מדיניות פומבית מתאימה. בנוסף, הצדדים יימנעו מפעולות ומאימוץ מדיניות שעלולות לטפח קיצוניות וליצור תנאים התורמים לטרור בכל אחד מהצדדים.

II. הצדדים ינקטו מאמצים כוללים ומתמשכים, משותפים וחד-צדדיים כל צד בשטחו, נגד כל סוגי האלימות והטרור. מאמצים אלה יכללו מניעה מוקדמת של פעולות כאלה והעמדה לדין של מבצעיהן.

III. לשם כך יקיימו הצדדים התייעצות מתמשכת, שיתוף פעולה וחילופי מידע בין כוחות הביטחון שלהם.

IV. תוקם ועדת ביטחון תלת-צדדית שתורכב משני הצדדים ומארצות-הברית כדי לוודא את ביצוע סעיף זה. ועדת הביטחון התלת-צדדית תפתח מדיניות כוללת וקווים מנחים למלחמה בטרור ובאלימות.

V. **הסתה**

I. מבלי לפגוע בחופש הביטוי ובזכויות אדם אחרות המוכרות בעולם, ישראל ופלסטין יחוקקו חוקים שימנעו הסתה לאירידנטיות, לגזענות, לטרור ולאלימות, ויאכפו אותם באופן נמרץ.

II. הקב"א תסייע לצדדים לקבוע קווים מנחים לביצוע סעיף זה, ותפקח על ציות הצדדים לסעיף.

VI. **כוח רב-לאומי**

I. יוקם כוח רב-לאומי שמטרתו לספק ערובות ביטחון לצדדים, להוות גורם מרתיע ולפקח על ביצוע ההוראות הרלוונטיות של הסכם זה.

II. ההרכב, המבנה והגודל של הכוח הרב-לאומי מפורטים בנספח X.

III. כדי למלא את הפונקציות המפורטות בהסכם זה, הכוח הרב לאומי יתפרס במדינת פלסטין. הכוח הרב-לאומי יתקשר בהסכם של מעמד כוחות (Status of forces Agreement) עם מדינת פלסטין.

IV. בהתאם להסכם זה, וכמפורט בנספח X, ימלא הכוח הרב-לאומי את המשימות שלהלן:

   i. בשל האופי הלא-צבאי של המדינה הפלסטינית, יגן על השלמות הטריטוריאלית של מדינת פלסטין.

   ii. ישמש גורם מרתיע בפני התקפות חיצוניות שעלולות לאיים על צד זה או אחר.

   iii. יפרוס משקיפים באזורים סמוכים לקווי הנסיגה הישראלית במהלך שלבי הנסיגה, בהתאם לנספח X.

   iv. יפרוס משקיפים לפקח על הגבול הטריטוריאלי והגבול הימי של מדינת פלסטין כמפורט בסעיף 5(יג).

v. ימלא את הפונקציות במעברי הגבול הבין-לאומיים הפלסטיניים המצוינות בסעיף 5(יב).
vi. ימלא את הפונקציות הקשורות לתחנות ההתראה המוקדמת, המצוינות בסעיף 5(ח).
vii. ימלא את הפונקציות המצוינות בסעיף 5(ג).
viii. ימלא את הפונקציות המצוינות בסעיף 5(ז).
ix. ימלא את הפונקציות המצוינות בסעיף 10.
x. יסייע לאכוף את הצעדים נגד הטרור.
xi. יסייע באימון כוחות הביטחון הפלסטינים.

V. בכל הקשור לנזכר לעיל, הכוח הרב-לאומי ידווח ויעדכן את הקב"א בהתאם לנספח X.

VI. הכוח הרב-לאומי ייסוג או שישונה המנדט שלו רק בהסכמת הצדדים.

VII. **פינוי**

I. ישראל תסיג את כל כוח האדם הצבאי והביטחוני, את כל האנשים שעובדים איתם, את כל הציוד הצבאי-ביטחוני, כולל מוקשים, ואת כל המתקנים הצבאיים משטח מדינת פלסטין, פרט למה שהוסכם אחרת בנספח X, בשלבים.

II. הנסיגה המדורגת תתחיל מיד עם כניסת ההסכם לתוקף ותיעשה בהתאם ללוח הזמנים ובדרך המפורטים בנספח X.

III. שלבי הנסיגה יעוצבו בהתאם לעקרונות הבאים:
i. הצורך ליצור רציפות ברורה ומיידית ולקדם ביצוע מוקדם של תכניות פיתוח פלסטיניות.
ii. היכולת של ישראל ליישב מחדש, לשכן ולקלוט מתנחלים. חרף העלויות וחוסר הנוחות הטבועים בתהליך זה, פעולות אלה לא יפריעו שלא לצורך.
iii. הצורך להקים גבול בין שתי המדינות ולהפכו לפעיל.
iv. הכניסה והתפקוד האפקטיבי של הכוחות הרב-לאומיים, בפרט בגבול המזרחי של פלסטין.

IV. בהתאם תתבצע הנסיגה בשלבים הבאים:

i. השלב הראשון יכלול את האזורים של מדינת פלסטין, כמוגדר במפה X, ויושלם בתוך 9 חודשים.

ii. השלבים השני והשלישי יכללו את יתרת שטחי המדינה הפלסטינית ויושלמו בתוך 21 חודשים מסיום השלב הראשון.

V. ישראל תשלים את נסיגתה משטחה של מדינת פלסטין בתוך 30 חודשים מכניסת הסכם זה לתוקף, ובהתאם לו.

VI. ישראל תותיר נוכחות צבאית קטנה בבקעת הירדן שתהא תחת סמכות הכוח הרב-לאומי ותחת הסכם מעמד הכוחות של הכוח הרב-לאומי, כמפורט בנספח X, לתקופה של 36 חודשים נוספים. התקופה האמורה תוכל להיבחן מחדש ע"י הצדדים במקרה של התפתחויות אזוריות רלוונטיות, ותוכל להשתנות בהסכמה משותפת שלהם.

VII. בהתאם לנספח X, הכוח הרב-לאומי יפקח ויוודא את ביצוע סעיף זה.

VIII. **תחנות התראה מוקדמת**

I. ישראל תוכל להשאיר שתי תחנות התראה מוקדמת (להלן: "תחנות התראה") בצפון ובמרכז הגדה המערבית במיקום המפורט בנספח X.

II. תחנות ההתראה יאוישו על-ידי המספר המינימלי הנדרש של מפעילים ישראלים, ויתפרסו על פני השטח המינימלי הנחוץ להפעלתן, כמפורט בנספח X.

III. גישה לתחנות ההתראה תובטח ותלווה ע"י הכוח הרב-לאומי.

IV. הביטחון הפנימי של תחנות ההתראה יהיה באחריות ישראל. הביטחון ההיקפי של תחנות ההתראה יהיה באחריות הכוח הרב-לאומי.

V. נציגי קישור של הכוח הרב לאומי וכוחות הביטחון הפלסטינים יהיו נוכחים בתחנות ההתראה. הכוח הרב-לאומי יפקח ויוודא שתחנות ההתראה משמשות למטרות מוכרות בהסכם זה כמפורט בנספח X.

VI. ההסדרים המפורטים בסעיף זה ייבחנו מחדש כעבור עשר שנים, כאשר כל שינוי יהיה מוסכם ע"י שני הצדדים. לאחר מכן, מדי חמש שנים תתקיים בחינה מחדש של ההסדרים המפורטים בסעיף זה, וניתן יהיה להאריכם בהסכמה הדדית.

VII. אם במשך התקופה הנ"ל יקום משטר ביטחון אזורי, הקב"א תוכל לבקש מהצדדים לבחון האם להמשיך או לשנות את השימושים המבצעיים של תחנות ההתראה בהתאם לאותן התפתחויות. כל שינוי כזה יחייב הסכמה הדדית של הצדדים.

IX. **מרחב אווירי**

I. תעופה אזרחית

i. הצדדים מכירים בזכויות, בזכויות היתר ובמחוייבויות של הצד השני המופיעות בהסכמי התעופה הרב-צדדיים אשר שני הצדדים מחויבים להם, בפרט באמנה הבין-לאומית לתעופה אזרחית מ-1944 (אמנת שיקאגו) ובהסכם הבין-לאומי למעבר שירותים אוויריים מ-1944.

ii. בנוסף, עם כניסת הסכם זה לתוקף, הצדדים יקימו ועדה תלת-צדדית המורכבת משני הצדדים והקב"א, שתעצב את מערכת הניהול היעילה ביותר עבור תעופה אזרחית, לרבות ההיבטים הרלוונטיים של מערכת בקרת התנועה האווירית. בהיעדר הסכמה הקב"א תהא רשאית לקבוע את המלצותיה.

II. אימונים

i. חיל האוויר הישראלי יהיה רשאי להשתמש במרחב האווירי הפלסטיני לצורכי אימון בהתאם לנספח X, שיבוסס על חוקים הנוגעים לשימוש של חיל האוויר הישראלי במרחב האווירי של ישראל.

ii. הקב"א תפקח ותוודא את ביצוע סעיף זה. כל צד רשאי להגיש תלונה לקב"א, שהחלטתה תהא סופית.

iii. ההסדרים המפורטים בסעיף זה ייבחנו מחדש בכל עשר שנים, ויכולים להשתנות או להסתיים בהסכמת שני הצדדים.

X. **המרחב האלקטרומגנטי**

I. שימוש במרחב האלקטרומגנטי ע"י מי מהצדדים לא יפריע לשימוש הצד השני.

II. נספח X יפרט הסדרים הקשורים בשימוש במרחב האלקטרומגנטי.

III. הקב"א תפקח ותוודא את ביצוע סעיף זה ונספח X .

IV. כל צד רשאי להגיש תלונה לקב"א שהחלטתה תהא סופית.

XI. **אכיפת חוק**

מנגנוני אכיפת החוק הישראליים והפלסטיניים ישתפו פעולה במאבק בסחר בסמים, סחר לא חוקי בעתיקות ובחפצי אומנות, פשע חוצה גבולות כולל גניבה והונאה, פשע מאורגן, סחר בנשים ובקטינים, זייפנות, תחנות טלוויזיה ורדיו פיראטיות ופעילות לא חוקית אחרת.

XII. **מעברי גבול בין-לאומיים**

I. ההסדרים הבאים יחולו על מעברי הגבול בין מדינת פלסטין וירדן, בין מדינת פלסטין ומצרים, ועל נקודות הכניסה בנמלי התעופה ונמלי הים למדינת פלסטין.

II. כל מעברי הגבול יפוקחו ע"י צוותים משותפים המורכבים מאנשי כוחות הביטחון הפלסטינים והכוח הרב-לאומי. צוותים אלה ימנעו כניסה של נשק, חומרים או ציוד המנוגדים להוראות הסכם זה, למדינת פלסטין.

III. לכוחות הביטחון הפלסטינים ולנציגי הכוח הרב-לאומי תהא סמכות משותפת ו/או נפרדת, למנוע כניסה של פריטים כגון אלה לפלסטין. אם תתגלע מחלוקת בין כוחות הביטחון הפלסטינים לבין נציגי הכוח הרב-לאומי, בנוגע לכניסה של סחורה או חומרים, כוחות הביטחון הפלסטינים יוכלו להעלות זאת בפני הקב"א, שמסקנותיה המחייבות יינתנו בתוך 24 שעות.

IV. הסדר זה ייבחן מחדש ע"י הקב"א כעבור חמש שנים כדי לקבוע אם יימשך, ישונה או ייפסק. לאחר מכן יוכל הצד הפלסטיני לבקש בחינה מחדש פעם בשנה.

V. ישראל תהא רשאית להותיר נוכחות בלתי נראית במתקנים המיועדים לכך במסופי הנוסעים, למשך 30 חודשים, שייאוישו על ידי הכוח הרב-לאומי וישראל, ושישתמשו בטכנולוגיה מתאימה. הצד הישראלי יוכל לבקש מהכוח הרב-לאומי ומכוחות הביטחון הפלסטיניים לערוך בדיקות נוספות ולנקוט בפעולות מתאימות.

VI. הסדרים אלה יימשכו בשנתיים שלאחר מכן, ממתקן מיוחד שיוקצה לכך בישראל, ושיצויד בטכנולוגיה מתאימה. דבר זה לא יגרום לעיכובים מעבר להליכים המצוינים בסעיף זה.

VII. ישראל תהא רשאית להותיר נוכחות בלתי נראית למשך 30 חודשים, במתקנים מיועדים לכך במסופי המטען, שיאוישו על ידי הכוח הרב-לאומי וישראל, ושישתמשו בטכנולוגיה מתאימה. הצד הישראלי יוכל לבקש מהכוח הרב-לאומי ומכוחות הביטחון הפלסטיניים לערוך בדיקה נוספת ולנקוט פעולות מתאימות. אם הצד הישראלי לא יהיה מרוצה מפעולת הכוח הרב-לאומי וכוחות הביטחון הפלסטיניים, הוא יוכל לתבוע שהמטען יעוכב עד להחלטת מפקח מטעם הכוח הרב-לאומי. החלטת המפקח מטעם הכוח הרב-לאומי תהיה מחייבת וסופית, ותינתן בתוך 12 שעות מהגשת התלונה הישראלית.

VIII. הסדרים אלה יימשכו בשלוש השנים שלאחר מכן, ממתקן שיוקצה לכך בישראל, ושיצויד בטכנולוגיה מתאימה. דבר זה לא יגרום לעיכובים מעבר ללוחות הזמנים המצוינים בסעיף זה.

IX. ועדה תלת-צדדית בדרג גבוה, המורכבת מנציגי פלסטין, ישראל והקב"א, תתכנס באופן קבוע כדי לפקח על יישום הסדרים אלה ולתקן חריגות. הוועדה תתכנס גם לפי דרישה.
X. פרטי הסעיף הנ"ל מפורטים בנספח X.

XIII. **בקרת הגבול**

I. כוחות הביטחון הפלסטיניים יהיו אחראים לבקרת הגבול כמפורט בנספח X.
II. הכוח הרב-לאומי יפקח ויוודא את פעולת בקרת הגבול של כוחות הביטחון הפלסטיניים.

<u>סעיף 6 – ירושלים</u>

1. **חשיבות דתית ותרבותית**

I. הצדדים מכירים בחשיבות ההיסטורית, הדתית, הרוחנית והתרבותית האוניברסלית של ירושלים וקדושתה ליהדות, לנצרות ולאסלם. בהכירם במעמד זה, הצדדים מאשרים מחדש את מחויבותם לשמר את אופיה, את קדושתה של העיר ואת חופש הפולחן בה, ולכבד את חלוקת התפקידים המנהליים בין עדות שונות ומנהגים מסורתיים קיימים.
II. הצדדים יקימו גוף בין-דתי המורכב מנציגים של שלוש הדתות המונותיאיסטיות, שישמש גוף מייעץ לצדדים בנושאים הקשורים בחשיבותה הדתית של העיר ויקדם הבנה ודיאלוג בין-דתיים. ההרכב, הנהלים ואופני הפעולה של גוף זה מפורטים בנספח X.

2. **בירה של שתי מדינות**

הבירות המוכרות-הדדית של שני הצדדים תהיינה באזורים שתחת ריבונותם בירושלים.

3. **ריבונות**

הריבונות בירושלים תהיה בהתאם למפה 2 המצורפת. דבר זה לא יפגע בהסדרים שלהלן ולא ייפגע על ידיהם.

4. **משטר גבול**

משטר הגבול יגובש בהתאם להוראות סעיף 11, תוך לקיחה בחשבון של הצרכים הייחודיים של ירושלים (כגון תנועת תיירים ושימוש אינטנסיווי במעברי גבול כולל הסדרים לירושלמים, קרי לתושבי העיר) והוראות סעיף זה.

5.

מתחם החראם א-שריף / הר הבית (המתחם)

I. קבוצה בין-לאומית

i. תוקם בזאת קבוצה בין-לאומית המורכבת מהקב"א וצדדים אחרים שיוסכמו על ידי הצדדים, כולל חברות בארגון הוועידה המוסלמית, כדי לפקח, לוודא ולסייע ביישום סעיף זה.

ii. לשם כך תקיים הקבוצה הבין-לאומית נוכחות רב-לאומית במתחם. ההרכב, המבנה, המנדט והתפקידים של הנוכחות הרב-לאומית מפורטים בנספח X.

iii. לנוכחות הרב-לאומית תהיה יחידה מיוחדת לנושא ביטחון ושימור. הנוכחות הרב-לאומית תקיים דיונים תקופתיים ותגיש דוחות ביטחוניים לקבוצה הבין-לאומית. דוחות אלה יפורסמו.

iv. הנוכחות הרב-לאומית תשאף לפתור מיידית בעיות שיתעוררו, ותוכל להפנות כל מחלוקת שלא נפתרה לקבוצה הבין-לאומית שתפעל בהתאם לסעיף 16.

v. הצדדים רשאים לבקש בכל עת הבהרות או להגיש תלונות לקבוצה הבין-לאומית שתחקור אותן ותפעל לגביהן במהירות.

vi. הקבוצה הבין-לאומית תגבש כללים ותקנות לשמירה על הביטחון במתחם ולשימור המתחם. אלה יכללו רשימות של כלי נשק וציוד המותרים באתר.

II. תקנות הנוגעות למתחם

i. לאור קדושת המתחם ולאור המשמעות הדתית והתרבותית הייחודית של האתר לעם היהודי, לא יהיו חפירות או בניה במתחם, אלא אם כן יאושרו על ידי שני הצדדים. נוהלי תחזוקה סדירה ותיקונים דחופים במתחם ייקבעו ע"י הקבוצה הבין-לאומית לאחר התייעצות עם הצדדים.

ii. מדינת פלסטין תהיה אחראית לשמירה על הביטחון במתחם ולהבטיח שלא ישמש לפעילות עוינת נגד ישראלים או נגד שטח ישראל. הנשק היחיד שיותר במתחם יהיה של אנשי ביטחון פלסטיניים ושל יחידת הביטחון של הנוכחות הרב-לאומית.

iii. לאור החשיבות האוניברסלית של המתחם גישת מבקרים לאתר תותר בהתחשב בשיקולי ביטחון ובצורך שלא לפגוע בפולחן הדתי או בצניעות האתר,

לפי קביעת הווקף. דבר זה ייעשה ללא כל אפליה,
ובאופן כללי בהתאם לנוהגים שהיו קיים.

.III

i. בתום תקופת הנסיגה המפורטת בסעיף 5(ז) מדינת פלסטין תכריז ריבונות על המתחם.

ii. הקבוצה הבין-לאומית וגופי המשנה שלה ימשיכו להתקיים ולמלא את כל התפקידים הקבועים בסעיף זה, אלא אם כן יוסכם אחרת על-ידי שני הצדדים.

6. **הכותל המערבי**

הכותל המערבי יהיה תחת ריבונות ישראלית.

7. **העיר העתיקה**

I. **חשיבותה של העיר העתיקה**

i. הצדדים רואים בעיר העתיקה יחידה אחת בעלת אופי מיוחד. הצדדים מסכימים ששימור האופי המיוחד יחד עם הגנת התושבים וקידום רווחתם צריכים להנחות את מינהל העיר העתיקה.

ii. הצדדים יפעלו בהתאם לתקנות רשימת הנכסים התרבותיים העולמיים של אונסק"ו, שבהן העיר העתיקה היא אתר רשום.

II. **תפקיד הקב"א בעיר העתיקה**

i. **<u>מורשת תרבותית</u>**

1. הקב"א תוודא ותפקח על שימור המורשת התרבותית בעיר העתיקה בהתאם לכללי רשימת הנכסים התרבותיים העולמיים של אונסק"ו. לשם כך תינתן לקב"א גישה חופשית ללא הפרעה לאתרים, למסמכים ולמידע הקשורים לביצוע תפקיד זה.

2. הקב"א תעבוד בתיאום הדוק עם ועדת העיר העתיקה של ועדת התיאום והפיתוח של ירושלים (ותפ"י), כולל בהכנת תכנית שימור ושיקום לעיר העתיקה.

ii. **<u>שיטור</u>**

1. הקב"א תקים יחידת שיטור לעיר העתיקה (להלן: "יחידת השיטור") שמטרתה קישור, תיאום וסיוע לכוחות המשטרה הפלסטינים והישראלים בעיר העתיקה, וכדי לנטרל מתחים מקומיים ולסייע ביישוב מחלוקות ולבצע עבודות שיטור במקומות המפורטים

בנספח X, ובהתאם להליכים המבצעיים המפורטים בו.

2. יחידת השיטור תגיש לקב"א דיווח תקופתי.

iii. כל צד רשאי להגיש תלונות בהקשר לסעיף זה לקב"א, אשר תפעל בעניין במהירות בהתאם לסעיף 16.

III. **תנועה חופשית בתוך העיר העתיקה**

התנועה בעיר העתיקה תהיה חופשית וללא הפרעה, בכפוף להוראות סעיף זה ולכללים ולתקנות הנוגעים לאתרים הקדושים השונים.

IV. **כניסה לעיר העתיקה ויציאה ממנה**

i. נקודות כניסה ויציאה מהעיר העתיקה ואליה יהיו מאוישות על ידי הרשויות של המדינה שתחת ריבונותה נמצאת הנקודה עם נוכחות של חברי יחידת השיטור, אלא אם כן צוין אחרת.

ii. כדי לסייע בהבטחת התנועה לתוך העיר העתיקה, כל צד ינקוט את הצעדים המתאימים בנקודות הכניסה שבשטחו על מנת להבטיח שמירה על הביטחון בעיר העתיקה. יחידת השיטור תפקח על פעולת נקודות הכניסה.

iii. תושבי מי מהצדדים לא ייצאו מהעיר העתיקה לתוך שטחו של הצד השני אלא אם הם מחזיקים במסמכים הרלבנטיים המאשרים להם לעשות זאת. תיירים יוכלו לצאת מהעיר העתיקה רק לשטחו של הצד שאליו יש להם אישור כניסה.

V. **השעיה, סיום והרחבה**

i. במקרי חירום רשאי כל צד להשעות את ההסדרים המפורטים בסעיף 6(7)ג' למשך שבוע. הארכת משך ההשעיה מעבר לשבוע אחד תיעשה לאחר התייעצות עם הצד השני והקב"א בוועדה התלת-צדדית המצוינת בסעיף 3(3).

ii. סעיף זה לא יחול על ההסדרים המפורטים בסעיף 6(7)ו'.

iii. שלוש שנים לאחר העברת הריבונות בעיר העתיקה, הצדדים יבחנו מחדש את ההסדרים הללו. הסדרים אלה יסתיימו רק בהסכמת הצדדים.

iv. הצדדים יבחנו את האפשרות להרחיב הסדרים אלה מעבר לעיר העתיקה, והם יכולים להסכים על הרחבה כזאת.

VI. **הסדרים מיוחדים**

i. לאורך הדרך המפורטת במפה X (משער יפו לשער ציון) יהיו הסדרים קבועים ומובטחים לישראלים באשר לגישה, חופש תנועה ולביטחון, כמפורט בנספח X.
   1. הקב"א תהיה אחראית לביצוע וליישום הסדרים אלה.
ii. מבלי לפגוע בריבונות הפלסטינית, ניהול ישראלי של מגדל דוד יהיה בהתאם למפורט בנספח X.

VII. **סימון בצבע של העיר העתיקה**

יוכן סימון בצבע מיוחד וגלוי לעין, לשם סימון אזורי הריבונות של כל צד בעיר העתיקה.

VIII. **שיטור**

i. מספר מוסכם של שוטרים ישראלים יהוו את יחידת משטרת העיר העתיקה הישראלית, ויהיו אחראים על שמירה על הסדר ועל תפקידי השיטור היומיומיים באזורים שתחת ריבונות ישראלית.
ii. מספר מוסכם של שוטרים פלסטינים יהוו את יחידת משטרת העיר העתיקה הפלסטינית, ויהיו אחראים על שמירה על הסדר ועל תפקידי השיטור היומיומיים באזורים שתחת ריבונות פלסטינית.
iii. כל חברי יחידות משטרת העיר העתיקה הישראלית והפלסטינית יעברו הכשרה מיוחדת, כולל אימונים משותפים שינוהלו ע"י יחידת השיטור.
iv. חדר-מצב משותף מיוחד, בניהול יחידת השיטור ובשיתוף עם אנשי יחידות משטרת העיר העתיקה הישראלית והפלסטינית, יסייעו בקישור כל הנושאים הרלבנטיים לשיטור ולביטחון בעיר העתיקה.

IX. **נשק**

איש לא יורשה לשאת או להחזיק נשק בעיר העתיקה, פרט לכוחות השיטור המוזכרים בהסכם זה. בנוסף, כל צד יוכל לספק אישורים בכתב לשאת או להחזיק נשק באזורים שתחת ריבונותו.

X. **מודיעין וביטחון**

i. הצדדים יקיימו שיתוף פעולה מודיעיני הדוק בנוגע לעיר העתיקה, כולל שיתוף מיידי במידע על איום.
ii. תוקם ועדה תלת-צדדית המורכבת משני הצדדים ונציגים מארצות הברית כדי לסייע לשיתוף פעולה זה.

8. **בית הקברות בהר הזיתים**

I. האזור המוגדר במפה X (בית הקברות היהודי בהר הזיתים) יהיה תחת ניהול ישראלי. החוק הישראלי יחול על האנשים המשתמשים באזור זה ועל הנהלים השייכים לו, בהתאם לנספח X.

i. כביש ייעודי יספק גישה חופשית, בלתי מוגבלת וללא הפרעה לבית הקברות.

ii. הקב"א תפקח על ביצוע סעיף זה.

iii. הסדר זה יבוטל רק בהסכמת שני הצדדים.

9. **הסדרים בבתי קברות מיוחדים**

בשני בתי הקברות המצוינים במפה X (בית הקברות בהר ציון ובית הקברות במושבה הגרמנית), יקוימו הסדרים שיסייעו ויבטיחו את המשך נוהגי הקבורה והביקור הקיימים, כולל סיוע בגישה אליהם.

10. **מנהרת הכותל המערבי**

I. מנהרת הכותל המערבי המצוינת במפה X תהיה תחת ניהול ישראלי, שיכלול

i. זכות ישראלית בלתי מוגבלת לגישה וזכות להתפלל ולבצע טקסים דתיים.

ii. אחריות לשימור ואחזקת האתר בהתאם להסכם זה ומבלי לפגוע במבנים שמעליו, תחת פיקוח של הקב"א.

iii. שיטור ישראלי.

iv. פיקוח הקב"א.

v. היציאה הצפונית של המנהרה תהיה בשימוש ליציאה בלבד, ותוכל להיסגר רק במקרי חירום כמצוין בסעיף 6(7).

II. הסדר זה יבוטל רק בהסכמת שני הצדדים.

11. **תיאום מוניציפאלי**

I. שתי העיריות של ירושלים יקימו ועדת תיאום ופיתוח של ירושלים ("ותפ"י") כדי לפקח על שיתוף הפעולה והתיאום בין עיריית ירושלים הפלסטינית לבין עיריית ירושלים הישראלית. הותפ"י וועדות המשנה שלה יהיו מורכבות ממספר שווה של נציגים מפלסטין ומישראל. כל צד ימנה את נציגיו לותפ"י ולועדות המשנה שלה בדרכו שלו.

II. הותפ"י תבטיח את תיאום התשתיות והשירותים לשירות תושבי ירושלים בדרך הטובה ביותר, ותקדם את הפיתוח הכלכלי של העיר לרווחת הכלל. הותפ"י תפעל לקידום דיאלוג ולפיוס בין הקהילות.

III. לותפ"י יהיו ועדות המשנה הבאות:

i. ועדת תכנון וחלוקה לאזורים: להבטחת תקנות מוסכמות לתכנון ולחלוקה לאזורים באזורים המפורטים בנספח X.
ii. ועדת תשתית מים: תעסוק בנושאים הקשורים באספקת מי שתייה, ניקוז ואיסוף וטיפול במי שפכים.
iii. ועדת תחבורה: לתיאום חיבור והתאמת שתי מערכות הכבישים, ונושאים אחרים הנוגעים לתחבורה.
iv. ועדת סביבה: לטיפול בנושאי סביבה המשפיעים על איכות החיים בעיר כולל ניהול אשפה.
v. ועדת פיתוח כלכלי: להכנת תוכניות פיתוח כלכלי בתחומים עם אינטרס משותף, כולל בתחומי תחבורה, שיתוף פעולה מסחרי בקו התפר ותיירות.
vi. ועדת משטרה ושירותי חירום: לתיאום צעדים לשמירה על הסדר הציבורי ומניעת פשע ואספקת שירותי חירום.
vii. ועדת העיר העתיקה: לתכנן ולתאם מקרוב אספקה משותפת של השירותים המוניציפאליים הרלוונטיים ותפקודים אחרים המצוינים בסעיף 6(7).
viii. ועדות נוספות כמוסכם בותפ"י.

12. **תושבות ישראלית של פלסטינים תושבי ירושלמים**

פלסטינים תושבי ירושלים, שהם כעת תושבי קבע של ישראל יאבדו את מעמדם זה עם העברת הסמכות על האזורים שבהם הם גרים לפלסטין.

13. **העברת הסמכות**

בתחומים סוציו-אקונומיים מסוימים הצדדים ינקטו צעדי ביניים להבטיח מעבר מוסכם, מהיר ומסודר של הסמכויות והמחויבויות מישראל לפלסטין. דבר זה ייעשה באופן שיישמר את הזכויות הסוציו-אקונומיות המצטברות של תושבי מזרח ירושלים.

סעיף 7 – פליטים

1. **חשיבותה של בעיית הפליטים**
   I. הצדדים מכירים בכך שבהקשר של שתי מדינות עצמאיות, פלסטין וישראל, החיות זו לצד זו בשלום, דרוש פתרון מוסכם לבעיית הפליטים לשם השגת שלום צודק, כולל ומתמשך ביניהם.
   II. פתרון כזה יהיה מרכזי גם לבניית היציבות והפיתוח באזור.

2. **החלטות העצרת הכללית של האו"ם 194 ומועצת הביטחון של האו"ם 242, ויוזמת השלום הערבית**
   I. הצדדים מכירים בכך שהחלטת העצרת הכללית של האו"ם 194, החלטת מועצת הביטחון של האו"ם 242 ויוזמת השלום הערבית (סעיף 2ב') בנוגע לזכויות הפליטים הפלסטיניים מציגות את הבסיס לפתרון נושא הפליטים, ומסכימים שזכויות אלה יהיו ממומשות בהתאם לסעיף 7 בהסכם זה.

3. **פיצויים**
   I. פליטים יהיו זכאים לפיצויים בגין היותם פליטים ועבור אבדן רכוש. זכאות זו אינה פוגעת ולא תיפגע על ידי מקום מגורי הקבע של הפליט.
   II. הצדדים מכירים בזכות המדינות שאירחו פליטים פלסטיניים לפיצוי.

4. **בחירת מקום מגורי הקבע**

הפתרון לשאלת מקום מגורי הקבע שבבעיית הפליטים יהיה כרוך בפעולת בחירה מודעת של הפליט, לפי האופציות והמודלים המפורטים בהסכם זה. האופציות למקום מגורי הקבע שביניהן יוכלו הפליטים לבחור תהיינה כדלקמן:

   I. מדינת פלסטין בהתאם לסעיף iשלהלן.
   II. אזורים בישראל המועברים לפלסטין במסגרת חילופי השטחים, לאחר החלת הריבונות הפלסטינית, בהתאם לסעיף iשלהלן.
   III. מדינות שלישיות, בהתאם לסעיף ii שלהלן.
   IV. מדינת ישראל, בהתאם לסעיף iiiשלהלן.
   V. מדינות מארחות נוכחיות, בהתאם לסעיף ivשלהלן.
      i. אופציות מגורי הקבע א' ו-ב' תהיינה זכותם של כל הפליטים הפלסטיניים ותהיינה בהתאם לחוקים של מדינת פלסטין.
      ii. אופציה ג' תהיה נתונה לשיקול דעתן הריבוני של מדינות שלישיות, ותהיה בהתאם למספרים שכל מדינה שלישית תגיש לנציבות הבין-לאומית. מספרים אלה ייצגו את המספר הכולל של פליטים פלסטיניים שכל מדינה שלישית תקבל.
      iii. אופציה ד' תהיה נתונה לשיקול דעתה הריבוני של ישראל ותהיה בהתאם למספר שישראל תגיש לנציבות

הבין-לאומית. מספר זה ייצג את המספר הכולל של פליטים פלסטיניים שישראל תקבל. כבסיס, ישראל תיקח בחשבון את הממוצע של המספרים הכוללים שיגישו המדינות השלישיות השונות לנציבות הבין-לאומית.

iv. אופציה ה' תהיה בהתאם להחלטתן הריבונית של המדינות המארחות הנוכחיות. במקום שבו תופעל, אופציה זאת תהיה מלווה בתוכניות פיתוח ושיקום מהירות ומקיפות לקהילות הפליטים.

בכל הנ"ל תינתן קדימות לאוכלוסיית הפליטים הפלסטיניים בלבנון.

5. **בחירה חופשית ומודעת**

התהליך שבאמצעותו הפליטים יבטאו את בחירת מקום מגורי הקבע שלהם יהיה על בסיס של החלטה חופשית ומודעת. הצדדים עצמם מחויבים, ויעודדו צדדים שלישיים, לסייע בבחירה החופשית של הפליטים בביטוי העדפותיהם, ולהתנגד לכל נסיון התערבות או לחץ מאורגן על תהליך הבחירה. זאת מבלי לפגוע בהכרה בפלסטין כמימוש של ההגדרה העצמית הפלסטינית ושל מעמד המדינה הפלסטינית.

6. **סיום מעמד הפליטות**

מעמד הפליטות הפלסטינית יסתיים עם מימוש מקום מגורי הקבע עבור פליט אינדיבידואלי, כפי שייקבע על ידי הנציבות הבין-לאומית.

7. **סיום התביעות**

הסכם זה מספק פתרון קבוע ומלא לבעיית הפליטים הפלסטיניים. שום תביעות לא תעלינה, פרט לאלה הקשורות ליישום הסכם זה.

8. **תפקיד הקהילה הבין-לאומית**

הצדדים קוראים לקהילה הבין-לאומית להשתתף באופן מלא בפתרון הכולל של בעיית הפליטים בהתאם להסכם זה, כולל, בין השאר, הקמת נציבות בין-לאומית וקרן בין-לאומית.

9. **פיצויים על רכוש**

I. פליטים יפוצו על אובדן הרכוש הנובע מעקירתם.

II. הסכום הכולל של הפיצויים על רכוש יחושב כדלהלן:

i. הצדדים יבקשו מהנציבות הבין-לאומית למנות פאנל של מומחים שיעריך את שווי הרכוש של הפלסטינים בזמן העקירה.

ii. פאנל המומחים יבסס את הערכתו על רישומי ה-UNCCP (ועדת הפיוס של האו"ם לפלסטין), על רישומי האפוטרופוס על נכסי נפקדים ועל כל רישום אחר שיימצא רלבנטי. הצדדים יעמידו את הרישומים הללו לרשות פאנל המומחים.

iii. הצדדים ימנו מומחים שייעצו ויסייעו לפאנל המומחים בעבודתו.

iv. פאנל המומחים יגיש את הערכותיו לצדדים בתוך 6 חודשים.

v. הצדדים יסכימו על מכפיל כלכלי שיש להפעיל על ההערכות על מנת להגיע לערך כולל הוגן של הרכוש.

III. הערך הכולל שיוסכם ע"י הצדדים, יקבע את הסכום הכולל של תרומת ישראל לקרן הבין-לאומית. לא יועלו תביעות כספיות נוספות נגד ישראל, הנובעות מבעיית הפליטים הפלסטיניים.

IV. תרומת ישראל תיעשה בתשלומים בהתאם ללוח הזמנים X.

V. ערך הנכסים הקבועים שיישארו שלמים בהתנחלויות לשעבר שיועברו למדינת פלסטין יקוזז מתרומת ישראל לקרן הבין-לאומית. הערכת סכום זה תיעשה ע"י הקרן הבין-לאומית תוך לקיחה בחשבון של הערכת הנזק שנגרם עקב ההתנחלויות.

10. **פיצוי על מצב הפליטות**

I. תוקם "קרן פליטות" תוך הכרה במעמד הפליטות של כל יחיד. הקרן, שישראל תהיה בה צד תורם, תהיה תחת פיקוח של הנציבות הבין-לאומית. המבנה והמימון של הקרן מפורטים בנספח X.

II. כספים יחולקו לקהילות פליטים באזורים בהם פעל אונר"א בעבר, ויוקצו לפיתוח קהילתי ולהנצחת חוויית הפליטות. הנציבות הבין-לאומית תכונן מנגנונים מתאימים כך שקהילות הפליטים שיקבלו את הכספים יועצמו ויוכלו לקבוע בעצמן את השימוש בכסף ולנהל אותו.

11. **נציבות בין-לאומית**

I. מנדט והרכב

i. תוקם נציבות בין-לאומית שעליה תהיה האחריות המלאה והבלעדית לביצוע כל היבטי הסכם זה הקשורים בפליטים.

ii. בנוסף להם עצמם, הצדדים קוראים לאומות המאוחדות, ארצות הברית, אונר"א, ארצות ערב המארחות, האיחוד האירופי, שווייץ, קנדה, נורבגיה, יפן, הבנק העולמי, רוסיה, ואחרים להיות חברים בנציבות הבין-לאומית.

iii. הנציבות הבין-לאומית:

1. תפקח ותנהל את התהליך שבמהלכו ייקבעו ויוכרו המעמד ומקום מגורי הקבע של הפליטים הפלסטיניים.
2. תפקח ותנהל, בשיתוף פעולה הדוק עם המדינות המארחות, את תכניות השיקום והפיתוח.
3. תאסוף ותחלק כספים באופן הולם.

iv. הצדדים יעמידו לרשות הנציבות הבין-לאומית את כל המסמכים, הרישומים וחומרי הארכיב הרלבנטיים שברשותם, שהנציבות תראה כחיוניים לתפקודה ולתפקוד מוסדותיה. הנציבות תוכל לבקש חומרים

כאלה מכל הצדדים והגופים האחרים, כולל, בין השאר, UNCCP (ועדת הפיוס של האו"מ לפלסטין), ואונר"א.

II. מבנה

i. הנציבות הבין-לאומית תנוהל ע"י מועצת מנהלים אקזקוטיבית (להלן: "מועצת המנהלים"), המורכבת מנציגי החברים בנציבות.

ii. מועצת המנהלים תהיה הסמכות העליונה בנציבות הבין-לאומית, ותקבע את המדיניות הרלבנטית בהתאם להסכם זה.

iii. מועצת המנהלים תתווה את ההליכים שינחו את עבודת הנציבות הבין-לאומית, בהתאם להסכם זה.

iv. מועצת המנהלים תפקח ותנהל את הועדות השונות של הנציבות הבין-לאומית. ועדות אלו תגשנה דיווח תקופתי למועצת המנהלים בהתאם להליכים המפורטים להלן.

v. מועצת המנהלים תקים מזכירות ותמנה לה יושב ראש. יושב הראש והמזכירות ינהלו את הפעילות היומיומית של הנציבות הבין-לאומית.

III. ועדות ספציפיות

i. הנציבות הבין-לאומית תקים את הוועדות הטכניות המפורטות להלן.

ii. אם לא צוין אחרת בהסכם זה, מועצת המנהלים תקבע את המבנה ואת ההליכים של הוועדות.

iii. הצדדים יוכלו לפנות לוועדות כשימצאו לנכון.

iv. הוועדות תקמנה מנגנונים לפתרון מחלוקות שתעלינה מהפרשנות או מהביצוע של הוראות הסכם זה בנוגע לפליטים.

v. הוועדות יתפקדו בהתאם להסכם זה ויגישו החלטות מחייבות בהתאם.

vi. לפליטים תהיה זכות לערער על החלטות המשפיעות עליהם בהתאם למנגנונים המוקמים בהסכם זה ומפורטים בנספח X.

IV. **ועדת קביעת המעמד:**

i. ועדת קביעת המעמד תהיה אחראית לאימות מעמד פליטות.

ii. רישום באונר"א ייחשב כהנחה הניתנת להפרכה (הוכחה לכאורה) באשר למעמד פליטות.

V. **ועדת פיצויים:**

i. ועדת הפיצויים תהיה אחראית לניהול ביצוע מתן הפיצויים.

ii. הוועדה תחלק פיצויים על תביעות רכוש אינדיבידואליות, בהתאם לאופנים הבאים:

1. מענק קבוע לנפש, לתביעות רכוש מתחת לסכום מסוים. אפיק זה ידרוש מהתובע הוכחת בעלות בלבד, וינוהל בדרך של הליך במסלול-המהיר.
2. מענק על בסיס תביעה, לתביעות רכוש מעל לסכום מסוים, עבור נכסי דלא ניידי ונכסים

אחרים. אפיק זה ידרוש מהתובע הוכחת בעלות וגם הוכחה של ערך ההפסדים.

iii. נספח X יעבד את הפרטים של הנ"ל, כולל אך לא מוגבל לנושאים הקשורים בראיות והשימוש ברישומי UNCCP (ועדת הפיוס של האו"מ לפלסטין), רישומי האפוטרופוס על נכסי נפקדים, רישומי אונר"א ורישומים אחרים.

VI. **ועדת פיצוי למדינות המארחות**

יוענק פיצוי למדינות המארחות.

VII. **ועדת מקום מגורי הקבע:**

ועדת מקום מגורי הקבע:

i. תפתח, עם הצדדים הרלבנטיים, תכניות ליישום אופציות מקום מגורי הקבע בהתאם לסעיף 7(4) לעיל.

ii. תסייע לפונים לקיים בחירה מודעת בנוגע למקום מגורי הקבע.

iii. תקבל פניות מפליטים בנוגע למקום מגורי הקבע. הפניות חייבות לציין מספר עדיפויות בהתאם לסעיף 7(4). הפניות יתקבלו לא יאוחר משנתיים לאחר תחילת פעולתה של הנציבות הבין-לאומית. פליטים שלא יגישו פנייה כזאת בתוך תקופה של שנתיים יאבדו את מעמד הפליטות שלהם.

iv. תקבע, בהתאם לסעיף קטן (i) לעיל, את מקום מגורי הקבע של הפונים, תוך לקיחה בחשבון של ההעדפות האינדיבידואליות ושמירה על אחדות המשפחה. פונים שלא יממשו את החלטת ועדת קביעת מקום מגורי הקבע יאבדו את מעמד הפליטות שלהם.

v. תספק לפונים עזרה טכנית ומשפטית נאותה.

vi. מקום מגורי הקבע של הפליטים הפלסטינים ימומש תוך 5 שנים מתחילת הפעולה של הנציבות הבין-לאומית.

VIII. **ועדת "קרן פליטות"**

ועדת "קרן הפליטות" תבצע את סעיף 7(10) כמפורט בנספח X.

IX. **ועדת שיקום ופיתוח**

בהתאם למטרות הסכם זה, ותוך לקיחה בחשבון של תכניות מגורי הקבע דלעיל, ועדת השיקום והפיתוח תפעל באופן הדוק עם פלסטין, ארצות מארחות, ארצות שלישיות וצדדים שלישיים רלבנטיים אחרים למען המטרה של שיקום הפליטים ופיתוח הקהילה. עבודה זאת תכלול תכנון מערכים ותוכניות לספק לפליטים לשעבר הזדמנויות לפיתוח אישי וקהילתי, לדיור, חינוך, בריאות, הכשרה מחדש וצרכים אחרים. תוכניות אלה ישולבו בתוכניות הפיתוח האזוריות הכלליות.

12. **הקרן הבין-לאומית**

I. תוקם קרן בין-לאומית על מנת לקבל תרומות המתוארות בסעיף זה ותרומות נוספות מהקהילה הבין-לאומית. הקרן תעביר כספים לנציבות כדי לאפשר לה לבצע את תפקידיה. הקרן תהיה מבקרת החשבונות של עבודת הנציבות.

II. המבנה, ההרכב והפעולה של הקרן מובאים בנספח X.

13. **אונר"א**

I. אונר"א תבוטל בהדרגה בכל ארץ שבה היא פועלת, בהתבסס על סיום מעמד הפליטות באותה ארץ.

II. אונר"א תחדל להתקיים 5 שנים לאחר תחילת פעולתה של הנציבות הבין-לאומית. הנציבות הבין-לאומית תכין תוכנית לביטול ההדרגתי של אונר"א ותסייע בהעברת תפקידי אונר"א לארצות המארחות.

14. **תכניות פיוס**

I. הצדדים יעודדו ויקדמו פיתוח של שיתופי פעולה בין מוסדותיהם הרלבנטיים ובין הקהילות האזרחיות שלהם, ביצירת פורומים להחלפת נרטיבים היסטוריים ולקידום הבנה הדדית בנוגע לעבר.

II. הצדדים יסייעו ויעודדו חילופין כאלה כדי להפיץ הערכה עשירה יותר של הנרטיביים הללו, בתחומי החינוך הפורמלי והבלתי פורמלי, ע"י יצירת תנאים לקשרים ישירים בין בתי ספר, מוסדות חינוכיים והחברה האזרחית.

III. הצדדים ישקלו תכניות תרבותיות בין-קהילתיות, על מנת לקדם את מטרות הפיוס בכל הקשור להיסטוריות שלהם.

IV. תכניות אלה יכולות לכלול פיתוח דרכים מתאימות להנצחת הכפרים והקהילות שהיו קיימים לפני 1949.

<u>סעיף 8 – ועדת שיתוף פעולה ישראלית-פלסטינית</u>

1. הצדדים יקימו ועדת שיתוף פעולה ישראלית-פלסטינית מיד עם כניסת הסכם זה לתוקף. ועדת שיתוף הפעולה תהיה גוף ברמה מיניסטריאלית עם יושבי ראש שותפים בדרג מיניסטריאלי.
2. ועדת שיתוף הפעולה הישראלית-פלסטינית תפתח ותסייע ביישום מדיניות לשיתוף פעולה בתחומי אינטרס משותף, כולל אך לא מוגבל לצורכי תשתית, נושאי פיתוח בר-קיימא וסביבה, שיתוף פעולה מוניציפאלי חוצה-גבולות, פארקי תעשייה באזורי גבול, תוכניות חילופין, פיתוח משאבי אנוש, ספורט ונוער, מדע, חקלאות ותרבות.
3. ועדת שיתוף הפעולה הישראלית-פלסטינית תחתור להרחיב את התחומים ואת ההיקף של שיתוף הפעולה בין הצדדים.

<u>סעיף 9 – הסדרי שימוש בכבישים ייעודיים</u>

1. ההסדרים הבאים יחולו על שימוש ישראלי אזרחי בכבישים ייעודיים בפלסטין כמפורט במפה X (כביש 443, כביש ירושלים-טבריה דרך בקעת הירדן, וכביש ירושלים-עין גדי).
2. הסדרים אלה לא יפגעו בסמכות השיפוטית הפלסטינית על כבישים אלה, כולל סיורים של כוחות הביטחון הפלסטינים.
3. הנהלים עבור הסדרי השימוש בכבישים הייעודיים יפורטו בנספח X.

4. ישראלים יוכלו לקבל אישורים לשימוש בכבישים ייעודיים. האישור יוכל להיות מוצג בכניסות לכבישים הייעודיים. הצדדים יבחנו אפשרויות להקמת מערכת שימוש בכביש המבוססת על טכנולוגית כרטיסים חכמה.
5. הכוח הרב-לאומי יסייר בכבישים הייעודיים בכל הזמנים. הכוח הרב-לאומי יקים עם מדינות ישראל ופלסטין הסדרים מוסכמים לשיתוף פעולה בפינוי חירום רפואי של ישראלים.
6. במקרים של תאונות ואירועים עם מעורבות אזרחים ישראלים הדורשים הליכים פליליים או משפטיים, יהיה שיתוף פעולה מלא בין הרשויות הישראליות והפלסטיניות, בהתאם להסדרים שיוסכמו כחלק משיתוף הפעולה המשפטי בין שתי המדינות. הצדדים יוכלו לבקש מהקב"א לסייע בנושא זה.
7. ישראלים לא ישתמשו בכבישים הייעודיים כאמצעי להיכנס לפלסטין בהיעדר המסמכים וההרשאות הרלוונטיים.
8. במצב של שלום אזורי, יוסכמו וייכנסו לתוקף הסדרים לשימוש של אזרחים פלסטינים בכבישים ייעודיים בישראל.

<u>סעיף 10 – אתרים בעלי חשיבות דתית</u>

1. הצדדים יגבשו הסדרים מיוחדים על מנת להבטיח גישה לאתרים מוסכמים בעלי חשיבות דתית, כפי שיפורט בנספח X. הסדרים אלה יחולו, בין השאר, על מערת המכפלה בחברון, קבר רחל בבית לחם ונבי סמואל.
2. גישה אל האתרים ומהם תהיה באמצעות שירות הסעות מיוחד ממעבר הגבול לאתר.
3. הצדדים יסכימו על הדרישות וההליכים למתן רישיונות למפעילי הסעות פרטיים.
4. ההסעות והנוסעים יהיו נתונים לפיקוח של הכוח הרב-לאומי.
5. ההסעות ילוו על-ידי הכוח הרב-לאומי בדרכן בין מעבר הגבול והאתרים.
6. ההסעות יהיו תחת כללי התנועה ותחום השיפוט של הצד שבשטחו הן נוסעות.
7. הסדרי גישה לאתרים בימים מיוחדים ובחגים מפורטים בנספח X.
8. משטרת התיירות הפלסטינית והכוח הרב-לאומי יהיו נוכחים באתרים אלה.
9. הצדדים יקימו גוף משותף לניהול הדתי של אתרים אלה.
10. במקרים של תאונות ואירועים שבהם מעורבים אזרחים ישראלים הדורשים הליכים פליליים או משפטיים, יהיה שיתוף פעולה מלא בין הרשויות הישראליות והפלסטיניות, בהתאם להסדרים שיוסכמו. הצדדים יוכלו לבקש מהקב"א לסייע בנושא זה.
11. ישראלים לא ישתמשו בהסעות כאמצעי להיכנס לפלסטין בהיעדר המסמכים וההשראות הרלבנטיים.
12. הצדדים יגנו וישמרו על האתרים בעלי החשיבות הדתית הרשומים בנספח X, ויסייעו לביקור בבתי הקברות הרשומים בנספח X.

<u>סעיף 11 – משטר גבול</u>

I. בין שתי המדינות יהיה משטר גבול, כאשר התנועה ביניהן תהיה כפופה לדרישות החוק המקומי של כל אחת מהן ולהוראות הסכם זה כמפורט בנספח X.
II. המעבר בגבולות ייעשה רק דרך מעברי גבול ייעודיים.
III. הנהלים במעברי הגבול יתוכננו כדי לסייע לקשרים מסחריים וכלכליים הדוקים, כולל תנועת עבודה בין הצדדים.
IV. כל צד ינקוט בשטחו את הצעדים שהוא מוצא לנחוץ, כדי לוודא ששום אדם, רכב או סחורה לא ייכנסו לשטח של הצד השני באופן בלתי חוקי.
V. הסדרי גבול מיוחדים בירושלים יהיו בהתאם לסעיף 6 לעיל.

סעיף 12 - מים

סעיף 13 – קשרים כלכליים

סעיף 14 – שיתוף פעולה משפטי

* סעיפים אלה עוסקים בסוגיות מקצועיות, שהועברו לטיפולן של ועדות מומחים. עם סיום עבודת הוועדות הם יוצגו לציבור.

סעיף 15 – אסירים ועצורים פלסטינים

1. בהקשר של הסכם קבע זה בין ישראל ופלסטין, סיום הסכסוך, הפסקת כל האלימות והסדרי הביטחון האיתנים המפורטים בהסכם זה, כל האסירים הפלסטינים ואסירים ערבים הכלואים במסגרת הסכסוך הישראלי-פלסטיני מלפני מועד החתימה על הסכם זה, יום/חודש/שנה, ישוחררו בהתאם לקטגוריות דלקמן, והמפורטות בנספח X.
    I. קטגוריה א': כל האסירים שנכלאו לפני תחילת יישום הצהרת העקרונות ב-4 במאי 1994, עצירים מנהליים, קטינים וגם נשים ואסירים חולים - ישוחררו מיד עם כניסת הסכם זה לתוקף.
    II. קטגוריה ב': כל האסירים שנכלאו אחרי 4 במאי 1994 ולפני החתימה על הסכם זה ישוחררו לא יאוחר מ-18 חודשים מכניסת הסכם זה לתוקף, פרט לאלה המפורטים בקטגוריה ג'.
    III. קטגוריה ג': מקרים יוצאי דופן – אנשים ששמותיהם מפורטים בנספח X – ישוחררו תוך 30 חודשים מסיום הביצוע המלא של ההיבטים הטריטוריאליים של הסכם זה, המפורטים בסעיף 5(ז)ה'.

<u>סעיף 16 – מנגנון יישוב מחלוקות</u>

1. מחלוקות הנוגעות לפרשנות או ליישום הסכם זה, ייושבו במשא ומתן במסגרת בילטרלית שתכונס על ידי ועדת ההיגוי הגבוהה.
2. אם מחלוקת לא תיושב במהירות בדרך הנ"ל, כל צד רשאי להפנותה למנגנון הגישור והפישור של הקב"א, בהתאם לסעיף 3.
3. מחלוקות שאינן ניתנות ליישוב ע"י משא ומתן בילטרלי ו/או המנגנון של הקב"א, ייושבו ע"י מנגנון פישור שיוסכם ע"י הצדדים.
4. מחלוקות שלא ייושבו באמצעות הנ"ל יוכלו להיות מופנות ע"י כל אחד מהצדדים לצוות בוררות. כל צד ימנה חבר אחד משלושת חברי צוות הבוררות. הצדדים יבחרו בורר שלישי, ע"י הסכמה או במקרה של אי הסכמה – ברוטציה, מתוך הרשימה המוסכמת של הבוררים המובאת בנספח X.

<u>סעיף 17 – סעיפים אחרונים</u>

יכלול פיסקה אחרונה המאפשרת הוספת החלטה של מועצת הביטחון של האו"ם/העצרת הכללית של האו"ם, המאשרת את ההסכם הזה והמחליפה את החלטות האו"ם הקודמות.

הגרסה האנגלית של הטקסט הזה תיחשב מוסמכת.